ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 9ης Δεκεμβρίου 2004

με την οποία μια συγκέντρωση κηρύσσεται ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4064/89 του Συμβουλίου («κανονισμός συγκεντρώσεων»)

(Υπόθεση αριθ. COMP/M.3440 — EDP/ENI/GDP)

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2005) 4715]

(Το κείμενο στην αγγλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2005/801/ΕΚ)

Στις 9 Δεκεμβρίου 2004 η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση σε ηπόθεση συγκέντρωσης σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 4064/89 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων [1], και ιδίως το άρθρο 8 παράγραφος 3 του κανονισμού αυτού. Μια μη εμπιστευτική μορφή του πλήρους κειμένου της απόφασης διατίθεται στην αυθεντική γλώσσα της υπόθεσης και στις γλώσσες εργασίας της Επιτροπής στο δικτυακό τόπο της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού, στην εξής διεύθυνση: http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html

I. ΤΑ ΜΕΡΗ

(1) Η Energias de Portugal, SA («EDP») είναι η κατεστημένη εταιρεία ηλεκτρισμού της Πορτογαλίας. Σε αυτό το πλαίσιο, οι κυριότερες δραστηριότητές της συνίστανται στην παραγωγή, διανομή και προμήθεια ηλεκτρισμού στην Πορτογαλία. Η EDP ελέγχει επίσης την ισπανική εταιρεία Hidrocantábrico, που δραστηριοποιείται στην Ισπανία στους τομείς του ηλεκτρισμού και του αερίου. Η EDP είναι εισηγμένη στο χρηματιστήριο Euronext Lisbon και το πορτογαλικό κράτος κατέχει άμεσα ή έμμεσα περίπου 30 % των μετοχών.

(2) Η ENI SpA («ENI») δραστηριοποιείται στους τομείς της διερεύνησης και της παραγωγής πετρελαίου και φυσικού αερίου σε παγκόσμιο επίπεδο. Η ENI δραστηριοποιείται επίσης στους τομείς της προμήθειας, μεταφοράς, αποθήκευσης, διανομής και εμπορίου φυσικού αερίου. Επιπλέον η ENI κατέχει μετοχές σε εταιρείες με δυναμικότητα μεταφοράς που δραστηριοποιούνται στην εκμετάλλευση διεθνικών αγωγών για τη μεταφορά φυσικού αερίου.

(3) Η Gas de Portugal, SGPS, SA, («GDP») είναι η κατεστημένη εταιρεία αερίου της Πορτογαλίας. Η GDP είναι θυγατρική κατά 100 % της πορτογαλικής εταιρείας Galp Energia, SGPS, SA («GALP»), η οποία ελέγχεται από κοινού από το πορτογαλικό κράτος και την ENI, με συμφέροντα τόσο στον τομέα του πετρελαίου όσο και του αερίου. Η GDP και οι θυγατρικές της καλύπτουν όλα τα επίπεδα της αλυσίδας αερίου στην Πορτογαλία. Η GDP, μέσω της θυγατρικής της Transgás, εισάγει φυσικό αέριο στην Πορτογαλία, μέσω αγωγού Μαγκρέμπ-Ισπανίας-Πορτογαλίας και μέσω του τερματικού Sines ΥΦΑ, και είναι υπεύθυνη για τη μεταγωγή, αποθήκευση, μεταφορά και προμήθεια αερίου μέσω του πορτογαλικού δικτύου αγωγών αερίου υψηλής πίεσης (εφεξής: το «δίκτυο»). Η GDP δραστηριοποιείται επίσης στον τομέα της προμήθειας φυσικού αερίου σε μεγάλους βιομηχανικούς πελάτες καθώς και της ανάπτυξης και μελλοντικής εκμετάλλευσης των πρώτων υπόγειων δεξαμενών αποθήκευσης φυσικού αερίου στην Πορτογαλία. Η GDP, μέσω της GDP Distribuição («GDPD»), ελέγχει επίσης σήμερα πέντε από τις έξι τοπικές εταιρείες διανομής αερίου («ΤΕΔ») της Πορτογαλίας.

(4) Η Rede Eléctrica Nacional SA («REN») δεν είναι κοινοποιούν μέρος για την παρούσα συγκέντρωση αλλά λαμβάνει μέρος στη συνολική πράξη στην οποία ανήκει η συγκέντρωση αυτή. Η REN είναι πορτογαλική εταιρεία που προέκυψε από την απόσχιση του πορτογαλικού δικτύου ηλεκτροδότησης από την EDP το 1994. Η REN διαχειρίζεται σήμερα το πορτογαλικό δίκτυο ηλεκτροδότησης και ενεργεί ως μοναδικός αγοραστής, αγοράζοντας ηλεκτρική ενέργεια από παραγωγούς και μεταπωλώντας την σε διανομείς/προμηθευτές για την προμήθεια των μη επιλέξιμων πελατών. Το πορτογαλικό κράτος ελέγχει άμεσα ή έμμεσα το 70 % της REN, ενώ το υπόλοιπο κατέχεται από την EDP.

[1] ΕΕ L 395 της 30.12.1989, σ. 1· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1310/97 (ΕΕ L 180 της 9.7.1997, σ. 1).

II. **Η ΠΡΑΞΗ**

(5) Η παρούσα υπόθεση αφορά συγκέντρωση με την οποία η EDP και η ENI (εφεξής «τα μέρη») σχεδιάζουν να αποκτήσουν από κοινού τον έλεγχο της GDP. Η πράξη προβλέπει ότι το δίκτυο μεταφοράς αερίου (δηλαδή εκτός του τερματικού Sines ΥΦΑ, του αγωγού εισαγωγής και της υπόγειας δεξαμενής αποθήκευσης Carriço) θα μεταφερθεί στη REN, τον πορτογαλικό φορέα εκμετάλλευσης του δικτύου ηλεκτροδότησης εντός ενός συγκεκριμένου χρονικού ορίζοντα. Κατά τη διάρκεια μιας μεταβατικής περιόδου, η EDP θα έχει τον έλεγχο του δικτύου αερίου από κοινού με την ENI και την REN.

(6) Σύμφωνα με τη δεύτερη οδηγία για το αέριο ([2]) και την παρέκκλιση που χορηγήθηκε στην Πορτογαλία, το 33 % της πορτογαλικής αγοράς αερίου θα ελευθερωθεί το αργότερο έως το 2007, το τμήμα που αφορά τους μη οικιακούς πελάτες το αργότερο μέχρι το 2009 και το σύνολο των πελατών (περιλαμβανομένων των οικιακών πελατών) το αργότερο έως το 2010. Η πορτογαλική κυβέρνηση έχει τη δυνατότητα να αρχίσει νωρίτερα τη διαδικασία ελευθέρωσης.

III. **Η ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ**

Α. *Η ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ*

1. Η ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

(7) Λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των πορτογαλικών αγορών και το ανταγωνιστικό και κανονιστικό πλαίσιο, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι θα πρέπει να διακριθούν οι εξής αγορές:

i) χονδρική προμήθεια ηλεκτρισμού,

ii) παροχή ρυθμιστικών/αντισταθμιστικών υπηρεσιών ηλεκτρισμού ([3]),

iii) δίκτυο ηλεκτροδότησης,

iv) δίκτυο διανομής,

v) λιανική προμήθεια ηλεκτρισμού (μεγάλοι και μικροί πελάτες).

(8) Το εθνικό σύστημα ηλεκτρισμού είναι οργανωμένο με βάση δύο συστήματα που συνυπάρχουν, το δημόσιο σύστημα ηλεκτρισμού ή «δεσμευμένο σύστημα» (*Sistema Eléctrico de Serviço Público*, «SEP») και το ανεξάρτητο σύστημα ηλεκτρισμού (*Sistema Eléctrico Independente*, «SEI»). Το εθνικό δίκτυο ηλεκτροδότησης χρησιμοποιείται και για τα δύο συστήματα και την εκμετάλλευσή του έχει αναλάβει η Rede Eléctrica Nacional («REN») βάσει ενός καθεστώτος παραχώρησης.

(9) Το SEP είναι ένα ρυθμιζόμενο σύστημα που καλύπτει την παραγωγή και τη διανομή. Αποτελείται από «δεσμευμένες» μονάδες ηλεκτροπαραγωγής και «δεσμευμένα» δίκτυα διανομής. Σε αυτό το σύστημα η REN είναι ο μοναδικός αγοραστής ηλεκτρισμού σε επίπεδο χονδρικής. Αγοράζει κυρίως ηλεκτρισμό από μια ομάδα σταθμών ηλεκτροπαραγωγής (τις «δεσμευμένες μονάδες ηλεκτροπαραγωγής»), σύμφωνα με τις συμφωνίες αγοράς ηλεκτρισμού («ΣΑΗ»).

(10) Βάσει των ΣΑΗ, οι δεσμευμένες μονάδες ηλεκτροπαραγωγής αναλαμβάνουν να προμηθεύουν ηλεκτρισμό στη SEP σε αποκλειστική βάση για μια περίοδο άνω των είκοσι ετών βάσει ενός προκαθορισμένου συστήματος τιμολόγησης ([4]). Η κατασκευή αυτών των δεσμευμένων μονάδων ηλεκτροπαραγωγής δεν είναι ελεύθερη αλλά ρυθμίζεται από το κράτος. Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, οι ακόλουθες εταιρείες είναι ενσωματωμένες στη SEP: η EDP (μέσω της EDP Produção και της Companhia Portuguesa de Produção de Electridade), η Tejo Energia ([5]), και η Turbogás ([6]). Η προμήθεια του μεγαλύτερου μέρους του ηλεκτρισμού της Πορτογαλίας (83 % το 2003) ([7]) πραγματοποιείται μέσω αυτών των αποκλειστικών ΣΑΗ μεταξύ της REN των παραγωγών ηλεκτρισμού.

(11) Ο ηλεκτρισμός που αγοράζεται από τη REN πωλείται στη συνέχει στο ρυθμιζόμενο διανομέα, που ελέγχεται από τη EDP, βάσει ενός ρυθμιζόμενου συστήματος τιμολόγησης. Τα ρυθμιζόμενα τιμολόγια καθορίζονται από τον πορτογαλικό ρυθμιστικό φορέα ενέργειας, την ERSE.

(12) Το ανεξάρτητο σύστημα (SEI) αποτελείται από το μη δεσμευμένο σύστημα (*Sistema Eléctrico Não Vinculado*, «SENV»), που λειτουργεί με συνθήκες ελεύθερης αγοράς (δηλ. το μεγαλύτερο μέρος της ενέργειας αυτής πωλείται τελικά σε πελάτες που επιλέγουν να αποχωρήσουν από το ρυθμιζόμενο σύστημα), και το σύστημα ειδικού καθεστώτος (*Produtores em regime especial, PRE*), στο πλαίσιο του οποίου η παραγωγή ηλεκτρισμού μέσω μονάδων συμπαραγωγής, μικρών υδροηλεκτρικών σταθμών και άλλων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας όπως σταθμών αιολικής ενέργειας παρέχεται στη REN βάσει ρυθμιζόμενης τιμολόγησης.

(13) Οι επιλέξιμοι πελάτες είναι ελεύθεροι να επιλέξουν τον προμηθευτή ηλεκτρισμού που επιθυμούν και, συνεπώς, μπορούν να αγοράσουν ηλεκτρισμό είτε από το SEP με ρυθμιζόμενη τιμολόγηση, είτε από τη SENV (η οποία πραγματοποιεί τις προμήθειές της από ανεξάρτητο λιανοπωλητή με συνθήκες της αγοράς). Με το νομοθετικό διάταγμα της 17ης Αυγούστου 2004 ορίστηκε τελικά ότι όλοι οι πελάτες είναι επιλέξιμοι ([8]).

([2]) Οδηγία 2003/55/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2003, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και την κατάργηση της οδηγίας 98/30/ΕΚ (ΕΕ L 176 της 15.7.2003 σ. 57).

([3]) Υπόθεση COMP/M.3268-Sydkraft/Graninge.

([4]) Το σύστημα τιμολόγησης εξασφαλίζει κυρίως την καταβολή αντιτίμου για τη δυναμικότητα (πράγμα που συνεπάγεται μια προκαθορισμένη απόδοση του επενδεδυμένου κεφαλαίου για τη μονάδα παραγωγής) και για την ενέργεια (βάσει του κόστους).

([5]) Η Tejo Energia ελέγχεται από τη βρετανική εταιρεία International Power, η οποία κατέχει το 45 % των μετοχών, και από την ισπανική εταιρεία Endesa, η οποία κατέχει το 35 % των μετοχών. Η EDP και η Electricité de France κατέχουν μειοψηφική συμμετοχή ύψους 10 % έκαστη, η οποία δεν φαίνεται ότι παρέχει σε καμία από αυτές τη δυνατότητα να ελέγχουν από κοινού τη εταιρεία.

([6]) Κατά το χρόνο της κοινοποίησης η Turbogás ελεγχόταν από τη γερμανική εταιρεία ηλεκτροπαραγωγής RWE. Η EDP κατέχει συμμετοχή 20 %, η οποία δεν φαίνεται να της παρέχει τη δυνατότητα άσκησης από κοινού ελέγχου της εταιρείας. Η RWE έχει έκτοτε συνάψει συμφωνία πώλησης με την International Power. Η αγορά της International Power εγκρίθηκε από την πορτογαλική αρχή ανταγωνισμού.

([7]) 35 TWh από προμήθεια συνολικού ύψους 43 TWh το 2003.

([8]) Κατ' αυτόν τον τρόπο η Πορτογαλία θα εφαρμόσει νωρίτερα την οδηγία 2003/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 176 της 15.7.2003, σ. 37), η οποία προβλέπει το πλήρες άνοιγμα των λιανικών αγορών ηλεκτρισμού από την 1η Ιουλίου 2007.

(14) Το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο αναθεωρείται

Χονδρική αγορά ηλεκτρισμού

(15) Η χονδρική αγορά ηλεκτρισμού περιλαμβάνει την παραγωγή ηλεκτρισμού σε σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής καθώς και τον ηλεκτρισμό που εισάγεται μέσω αγωγών διασύνδεσης με σκοπό τη μεταπώλησή του σε λιανοπωλητές. Όπως και σε άλλα κράτη μέλη, ελάχιστοι πολύ μεγάλοι καταναλωτές ηλεκτρισμού μπορούν επίσης να αποφασίσουν να αγοράσουν απευθείας από τη χονδρική αγορά ηλεκτρισμού (στην Ισπανία, αντιστοιχούν σε ποσοστό χαμηλότερο του 5 % των αγορών στη χονδρική αγορά ηλεκτρισμού).

(16) Η Επιτροπή θεωρεί ότι, όταν λήξουν οι ΣΑΗ, θα δημιουργηθεί στην Πορτογαλία χονδρική αγορά ηλεκτρισμού που θα περιλαμβάνει την προσφορά της πρώην δεσμευμένης παραγωγής ηλεκτρισμού, τη μη δεσμευμένη παραγωγή ηλεκτρισμού και τις εισαγωγές. Η εκτίμηση επικεντρώνεται σε αυτήν τη χονδρική αγορά ηλεκτρισμού ανεξάρτητα από τα απελευθερωμένα και τα ρυθμιζόμενα συστήματα.

Αντισταθμιστική ενέργεια και συναφείς υπηρεσίες

(17) Υπάρχει τεχνική αναγκαιότητα για την υπηρεσία αυτή δεδομένου ότι ο φορέας εκμετάλλευσης του συστήματος μεταφοράς είναι υπεύθυνος για τη διατήρηση της τάσης στο δίκτυο ηλεκτροδότησης εντός ενός πολύ περιορισμένου εύρους ζώνης. Εάν υπάρχει υπερκατανάλωση, η τάση του δικτύου μειώνεται και αυτό θα μπορούσε να προκαλέσει προβλήματα σταθερότητας του δικτύου. Προβλήματα προκαλεί επίσης και η υποκατανάλωση δεδομένου ότι η τάση του δικτύου αυξάνεται περισσότερο από το αποδεκτό επίπεδο ανοχής και ο φορέας εκμετάλλευσης του δικτύου μεταφοράς πρέπει να εξασφαλίσει είτε ότι θα διακοπεί ένα μέρος της δυναμικότητας παραγωγής είτε ότι θα αυξηθεί η κατανάλωση.

(18) Η υπηρεσία αυτή παρέχεται έναντι αμοιβής και συνήθως προβλέπεται «ποινή» σε περίπτωση απόκλισης, εάν δηλαδή η ζήτηση ενός πελάτη υπερβαίνει ή υπολείπεται του αναμενόμενου επιπέδου που αντιστοιχεί στο ποσό που κάθε προμηθευτής αγοράζει από την αγορά χονδρικής ή προγραμματίζει να παράγει ο ίδιος και το οποίο οφείλει να κοινοποιεί εκ των προτέρων στον φορέα εκμετάλλευσης του συστήματος μεταφοράς.

(19) Επί του παρόντος, στην Πορτογαλία, η υπηρεσία αύτή, καθώς και άλλες παρόμοιες συναφείς υπηρεσίες (υπηρεσίες διαχείρισης συμφόρησης), παρέχονται από την REN σε όλους τους φορείς του συστήματος. Δεν υπάρχει ακόμη καθιερωμένη αγορά για τις υπηρεσίες αυτές στην Πορτογαλία. Ωστόσο, είναι πιθανό ότι, μετά τη λήξη των ΣΑΗ, θα δημιουργηθεί αυτή η αγορά ή τέτοιες αγορές. Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης, η ακριβής οριοθέτηση αυτής της αναδυόμενης αγοράς ή αγορών, μπορεί να παραμείνει ανοικτή.

Μεταφορά και διανομή

(20) Οι αγορές αυτές δεν επηρεάζονται από την προτεινόμενη πράξη. Στην Πορτογαλία, το δίκτυο μεταφοράς έχει ήδη αποδεσμευτεί και το διαχειρίζεται η REN, ο πορτογαλικός φορέας εκμετάλλευσης του συστήματος μεταφοράς. Τα δίκτυα διανομής βρίσκονται στην ιδιοκτησία της EDP και των δήμων, ενώ τα διαχειρίζεται η θυγατρική της EDP, η EDP Distribuição Energia SA («EDPD»). Η πρόσβαση τόσο στα δίκτυα μεταφοράς όσο και διανομής ρυθμίζεται από τον πορτογαλικό ρυθμιστικό φορέα ERSE.

Λιανική προμήθεια ηλεκτρισμού

(21) Για τους σκοπούς της παρούσας εκτίμησης, εξετάζονται οι ακόλουθες λιανικές αγορές ηλεκτρισμού: i) η προμήθεια ηλεκτρισμού σε μεγάλους βιομηχανικούς πελάτες («ΜΒΠ») που είναι συνδεδεμένοι με το δίκτυο υψηλής και μεσαίας τάσης («ΥΤ» and «ΜΤ») και ii) η προμήθεια ηλεκτρισμού σε μικρότερους βιομηχανικούς, εμπορικούς και οικιακούς πελάτες που είναι συνδεδεμένοι με το δίκτυο χαμηλής τάσης («ΧΤ»).

(22) Οι πελάτες ΥΤ/ΜΤ και οι πελάτες ΧΤ είναι πολύ διαφορετικοί όσον αφορά την κατανάλωσή τους και τους όρους με τους οποίους αγοράζουν ηλεκτρισμό. Οι εμπορικές σχέσεις είναι επίσης πολύ διαφορετικές. Οι πελάτες ΥΤ/ΜΤ είναι κατά το μεγαλύτερο μέρος τους βιομηχανικοί πελάτες για τους οποίους ο ηλεκτρισμός αποτελεί σημαντικό μέρος του κόστους τους. Αντίθετα, οι περισσότεροι πελάτες ΧΤ είναι μικροί βιομηχανικοί, εμπορικοί ή οικιακοί πελάτες για τους οποίους η κατανάλωση ηλεκτρισμού ανά καταναλωτή είναι αρκετά περιορισμένη σε όγκο.

2. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΓΟΡ$Σ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ

(23) Σε προηγούμενες αποφάσεις της Επιτροπής, η γεωγραφική αγορά αναφοράς για τη χονδρική προμήθεια ηλεκτρισμού είχε εκτιμηθεί ότι δεν υπερέβαινε τα εθνικά όρια ([9]). Στην παρούσα υπόθεση, η έρευνα έδειξε ότι οι χονδρικές και λιανικές αγορές ηλεκτρισμού είναι σαφώς πορτογαλικές και θα παραμείνουν πορτογαλικές στο άμεσο μέλλον.

(24) Τα μέρη ισχυρίστηκαν ότι επρόκειτο να δημιουργηθεί πολύ σύντομα μια ιβηρική επαγγελματική εμπορική αγορά με την επωνυμία MIBEL η οποία θα οδηγούσε με τη σειρά της σε μια ιβηρική αγορά. Η άποψη αυτή δεν επιβεβαιώθηκε από τη διεξοδική έρευνα που διεξήγαγε η Επιτροπή. Φαίνεται ότι: 1. το σημερινό επίπεδο διασυνδέσεων μεταξύ Ισπανίας και Πορτογαλίας δεν είναι επαρκές για θεωρηθεί ότι υφίσταται μια ενιαία αγορά στην ιβηρική χερσόνησο και 2. θεωρείται ιδιαίτερα απίθανο ότι η χονδρική αγορά ηλεκτρισμού θα καλύπτει όλη την ιβηρική χερσόνησο στο άμεσο μέλλον για τους ακόλουθους λόγους:

i) θα πρέπει ακόμη να αρθούν πολύ σημαντικοί φραγμοί ρυθμιστικού χαρακτήρα για να δημιουργηθεί η αγορά MIBEL,

([9]) Βλ. π.χ. υπόθεση M. 2434 — Grupo Villar MIR/ENBW/Hidrocantabrico.

ii) ακόμη και μετά τη δημιουργία της MIBEL, θεωρείται πιθανό ότι οι συνθήκες ανταγωνισμού μεταξύ της Ισπανίας και της Πορτογαλίας θα εξακολουθούν να έχουν σημαντικές διαφορές,

iii) τα εθνικά προγράμματα κατανομής των εκπομπών CO_2 και το εθνικό καθεστώς αντιστάθμισης για το λανθάνον κόστος είναι πιθανό να οδηγήσουν στη διατήρηση ή και στην επίταση αυτών των διαφορών στις συνθήκες ανταγωνισμού,

iv) το προβλεπόμενο επίπεδο της δυναμικότητας διασύνδεσης μεταξύ της Ισπανίας και της Πορτογαλίας δεν είναι πιθανό να επιτρέψει την αποτελεσματική ενοποίηση των δύο αγορών στο άμεσο μέλλον.

Β. *ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ*

1. ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

(25) Η Επιτροπή προσδιόρισε τέσσερις χωριστές αγορές προϊόντος για το αέριο οι οποίες θα επηρεαστούν από την πράξη:

i) προμήθεια αερίου σε σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής [ΣΑΣΚ ([10])],

ii) προμήθεια αερίου σε τοπικές εταιρείες διανομής («ΤΕΔ»),

iii) προμήθεια αερίου σε μεγάλους βιομηχανικούς πελάτες (ΜΒΠ),

iv) προμήθεια αερίου σε μικρούς βιομηχανικούς, εμπορικούς και οικιακούς πελάτες.

(26) Έξι τοπικές εταιρείες διανομής («ΤΕΔ») διανέμουν και εφοδιάζουν τους περισσότερους τελικούς πελάτες μέσω δικτύων μεσαίας και χαμηλής πίεσης ([11]) και ασκούν δραστηριότητες σε περιοχές που τους παραχωρούνται κατ'αποκλειστικότητα.

(27) Η αγορά προμήθειας αερίου σε σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής θα είναι η πρώτη που θα ανοίξει στον ανταγωνισμό στην Πορτογαλία. Τα μέρη ισχυρίστηκαν ότι οι ΣΑΣΚ και οι ΜΒΠ πρέπει να θεωρηθούν μέρος μιας ενιαίας, ευρύτερης αγοράς χονδρικής. Η Επιτροπή δεν συμφωνεί με τα μέρη. Πράγματι οι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής έχουν πολύ ειδικές ανάγκες σε επίπεδο ποσότητας και ευελιξίας της προσφοράς. Συνεπώς, οι ΣΑΣΚ πρέπει να συνεχίζουν να συνδυάζουν μακροπρόθεσμες συμβάσεις, που είναι απαραίτητες για την βασική οικονομική και τεχνική βιωσιμότητα και την ασφάλεια εφοδιασμού της μονάδας ΣΑΣΚ, με βραχυπρόθεσμες συμβάσεις για πιο περιορισμένες περιόδους. Επίσης υπάρχουν διαφορές όσον αφορά τα περιθώρια κέρδους, τις σχέσεις των πελατών, τις εμπορικές ανάγκες των μεταπωλητών και την αναπτυξιακή δυναμική.

2. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

(28) Σε κάθε σχετική αγορά αερίου, η Επιτροπή και τα μέρη συμφωνούν ότι η προμήθεια φυσικού αερίου στην Πορτογαλία δεν είναι ευρύτερη από την εθνική.

([10]) Η συντομογραφία ΣΑΣΚ (ΣΑΣΚ-Combined Cycle Gas Turbines) αναφέρεται στους σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής με «στροβίλους φυσικού αερίου συνδυασμένου κύκλου».

([11]) Μεταξύ 4 και 20 bar και κάτω των 4 bar, αντίστοιχα.

IV. **ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΤΥΧΩΝ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ**

Α. *ΑΓΟΡΕΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ*

1. ΑΓΟΡΑ ΧΟΝΔΡΙΚΗΣ

α) ***Η EDP κατέχει δεσπόζουσα θέση στη χονδρική αγορά ηλεκτρισμού στην Πορτογαλία***

(29) Όπως προέκυψε ύστερα από διεξοδική έρευνα της Επιτροπής, η EDP κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά χονδρικής της Πορτογαλίας ανεξάρτητα από το εάν εξεταστεί με βάση την παρούσα διάρθρωση ή μετά τη λήξη των ΣΑΗ.

(30) Πράγματι, το 2003, στην αγορά χονδρικής, η EDP κατείχε το 70 % της δυναμικότητας παραγωγής, παρήγαγε το 70 % της ηλεκτρικής ενέργειας και ήταν ο μεγαλύτερος εισαγωγέας ηλεκτρισμού. Επιπλέον, το χαρτοφυλάκιο της EDP στην παραγωγή ηλεκτρισμού στην Πορτογαλία θα παραμείνει ανεπηρέαστο μετά τη λήξη των ΣΑΗ. Μετά τη λήξη των ΣΑΗ, θα τεθεί σε εφαρμογή ένα σύστημα τυποποιημένου κόστους έτσι ώστε να αντισταθμιστούν οι πιθανές μελλοντικές ζημίες των υφιστάμενων μονάδων ηλεκτροπαραγωγής στην αγορά. Το σύστημα αυτό ευνοεί τους κατεστημένους φορείς. Κατά κύριο λόγο προβλέπεται να επωφεληθεί η EDP πράγμα που θα τη βοηθήσει να προστατευτεί από το μελλοντικό ανταγωνισμό.

(31) Από πλευράς ζήτησης, η EDP κατέχει σχεδόν 100 % της αγοράς διανομής ηλεκτρισμού της Πορτογαλίας. Ο μελλοντικός ρόλος της EDP Distribuçăo ως λιανοπωλητή στο πλαίσιο του ρυθμιζόμενου συστήματος παρέχει σημαντικά πλεονεκτήματα στην EDP.

(32) Από πλευράς ζήτησης, η EDP κατέχει σχεδόν 100 % της αγοράς διανομής ηλεκτρισμού της Πορτογαλίας. Ο μελλοντικός ρόλος της EDP Distribuçăo ως λιανοπωλητή στο πλαίσιο του ρυθμιζόμενου συστήματος παρέχει σημαντικά πλεονεκτήματα στην EDP.

β) ***Η πράξη θα ενισχύσει τη δεσπόζουσα θέση της EDP τόσο λόγω των οριζόντιων όσο και των κάθετων αποτελεσμάτων***

Οριζόντια αποτελέσματα: εξάλειψη ενός σημαντικού ανταγωνιστή

(33) Όσον αφορά τα οριζόντια αποτελέσματα, η Επιτροπή έχει καταλήξει στο συμπέρασμα ότι αν δεν πραγματοποιείτο η συγκέντρωση, η GDP θα καθίστατο πιθανότατα ο κυριότερος ανταγωνιστής στις αγορές ηλεκτρισμού της Πορτογαλίας, δεδομένου ότι i) η πρόσβαση σε ανταγωνιστικές πηγές αερίου παρέχει σημαντικά πλεονεκτήματα στον τομέα του ηλεκτρισμού λαμβάνοντας υπόψη ότι οι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής που λειτουργούν με αέριο (ΣΑΣΚ) αποτελούν πλέον το συνηθέστερο τρόπο παραγωγής νέας ηλεκτρικής ενέργειας και ii) η GDP, ως πορτογαλική εταιρεία, θα μπορούσε να στηριχθεί στο σήμα της και στους πελάτες της στον τομέα του αερίου, στους οποίους θα μπορούσε πλέον προσφέρει συνδυασμένη προμήθεια τόσο αερίου όσο και ηλεκτρισμού.

(34) Αυτός ο σημαντικός δυνητικός ανταγωνισμός θα έπαυε πλέον να υφίσταται μετά τη συγκέντρωση, πράγμα που θα ενίσχυε ακόμη περισσότερο τη δεσπόζουσα θέση της EDP.

Μη οριζόντια αποτελέσματα: αύξηση του κόστους των ανταγωνιστών

Προνομιακή και προτιμησιακή πρόσβαση στην πορτογαλική υποδομή αερίου (τερματικό Sines ΥΦΑ, αγωγός εισαγωγής και υπόγεια δεξαμενή Carriço)

(35) Με την προτεινόμενη πράξη, η EDP θα έχει τη δυνατότητα και το κίνητρο να διατηρήσει μια προνομιακή και προτιμησιακή πρόσβαση στο φυσικό αέριο εις βάρος των εταιρειών που συμμετέχουν ή θα μπορούσαν να συμμετέχουν στην παραγωγή ηλεκτρισμού.

(36) Δίκτυο αερίου υψηλής πίεσης: Με την προτεινόμενη πράξη η EDP θα ήταν σε θέση να επηρεάσει τη διαχείριση του δικτύου αερίου υψηλής πίεσης: i) βραχυπρόθεσμα, η EDP θα έλεγχε από κοινού την Transgás (συμπεριλαμβανομένου του δικτύου αερίου) για μια προσωρινή ([12]) περίοδο που θα μπορούσε να διαρκέσει μέχρι και 19,5 μήνες. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η EDP θα μπορεί να ασκήσει σημαντική επιρροή στη στρατηγική και τη διαχείριση του δικτύου. Αυτό θα μπορούσε επίσης να επιτρέψει στην EDP να αποκτήσει μια επισταμένη γνώση των χαρακτηριστικών λειτουργίας του δικτύου από την οποία η EDP θα μπορούσε να επωφεληθεί αργότερα· ii) μακροπρόθεσμα, η συγκέντρωση θα έχει ως αποτέλεσμα να θέσει η REN σε λειτουργία το δίκτυο αερίου υψηλής πίεσης.

(37) Ο διεθνής αγωγός της GDP: η οντότητα που θα προκύψει από τη συγκέντρωση θα είναι σε θέση να χρησιμοποιεί το πρώτο υφιστάμενο σημείο εισόδου στην Πορτογαλία (τον αγωγό που διέρχεται από την Αλγερία για να φθάσει την Πορτογαλία μέσω Μαρόκου και Ισπανίας και ο οποίος εισέρχεται στην Πορτογαλία από το Campo Maior) με πλήρη χρησιμοποίηση της δυναμικότητας προκειμένου να εμποδίσει τους ανταγωνιστές να χρησιμοποιήσουν τυχόν ελεύθερη δυναμικότητα. Συνεπώς, ακόμη και αν εφαρμοστεί καθεστώς πρόσβασης τρίτων στα δίκτυα (Third Party Access, TPA) προς το παρόν δεν υπάρχει αρκετή ελεύθερη δυναμικότητα για τρίτα μέρη για την εισαγωγή αερίου σε μόνιμη βάση και με ένα ελάχιστο βαθμό βεβαιότητας όσον αφορά το ποσό του αερίου που θα είναι σε θέση να εισάγουν.

(38) Το τερματικό της GDP στο Sines: το τερματικό ΥΦΑ που βρίσκεται στο Sines είναι το μόνο στην Πορτογαλία. Άρχισε να λειτουργεί στις αρχές του 2004 και ανήκει στην GDP η οποία και το εκμεταλλεύεται (μέσω της 100 % θυγατρικής της Transgás). Η μέγιστη δυναμικότητα εισαγωγής του φθάνει σε 5,3 δισ. κυβικών μέτρων ετησίως. Δεδομένου ότι ο κλάδος του αερίου δεν είχε ακόμη ελευθερωθεί, δεν είχε επιβληθεί κανένας κανόνας περί πρόσβασης τρίτων στο τερματικό. Συνεπώς, τρίτα μέρη που θα επιθυμούσαν να έχουν πρόσβαση στο τερματικό θα έπρεπε να έρθουν σε επαφή με την GDP για να διαπραγματευτούν τους συγκεκριμένους όρους και τις προϋποθέσεις με αυτήν.

([12]) Η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να αξιολογήσει τα ενδιάμεσα στάδια στην εξέλιξη της διάρθρωσης της αγοράς, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη ότι μια κατάσταση, έστω και προσωρινή, μπορεί να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και, πιθανώς, μακροχρόνιες επιπτώσεις.

(39) Η υπόγεια δεξαμενή Carriço: με την προτεινόμενη πράξη, η EDP θα είναι επίσης σε θέση να εκμεταλλεύεται την υπόγεια δεξαμενή Carriço. Πρόκειται για τη μόνη δεξαμενή αποθήκευσης φυσικού αερίου που υπάρχει την Πορτογαλία (εκτός από εκείνη ΥΦΑ στο Sines η οποία είναι πολύ μικρότερη). Έχει καθοριστική σημασία οι ανταγωνιζόμενοι φορείς παραγωγής ηλεκτρισμού ΣΑΣΚ να έχουν πρόσβαση στην ευελιξία που προσφέρεται από αυτήν την αποθήκευση χωρίς να ασκούνται διακρίσεις. Η έρευνα της αγοράς επιβεβαίωσε ότι αυτοί οι όροι πρόσβασης δεν ήταν επαρκείς για να εξασφαλίσουν ότι οι ανταγωνιστές θα μπορούν πράγματι να επωφεληθούν πλήρως από αυτήν την αποθήκευση, δεδομένου ότι η EDP θα είναι σε θέση να περιορίσει την πρόσβαση επικαλούμενη τεχνικά προβλήματα.

(40) Με την κοινοποιηθείσα πράξη, η EDP αποκτά σημαντικό έλεγχο των σημείων εισόδου αερίου καθώς των εγκαταστάσεων αποθήκευσης. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα έχει όλα τα απαραίτητα μέσα και κίνητρα για να καθιστά δυσχερέστερη την πρόσβαση στο δίκτυο για τους ανταγωνιστές της, παρόλο που το δίκτυο παροχής αερίου υψηλής πίεσης στην Πορτογαλία πρόκειται να μεταβιβαστεί στη REN.

Δυνατότητα διαχείρισης των περιορισμών στην προμήθεια αερίου σε ΣΑΣΚ εις βάρος ανταγωνιζόμενων ΣΑΣΚ

(41) Οι μεγάλες αβεβαιότητες όσον αφορά την αποτελεσματικότητα της μεταφοράς των υποδομών και των δικαιωμάτων μεταφοράς στη REN δεν εξασφαλίζουν ότι οι ανάγκες σε αέριο των σημερινών (δηλαδή της Turbogas) και των δυνητικών ανταγωνιζόμενων ΣΑΣΚ θα καλύπτονται από άλλη επιχείρηση εκτός από αυτήν που θα προκύψει από τη συγκέντρωση. Εάν προκύψουν περιορισμοί στην προμήθεια αερίου στην Πορτογαλία, η GDP θα έχει το κίνητρο να ευνοήσει τις μονάδες της EDP εις βάρος άλλων ανταγωνιζόμενων ΣΑΣΚ.

Δυνατότητα και κίνητρα ελέγχου των τιμών αερίου και αύξησης του κόστους των ανταγωνιστών, αποκλείοντας τους πραγματικούς και τους δυνητικούς ανταγωνιστές και αποτρέποντας την είσοδο νέων φορέων

(42) Με την προτεινόμενη συγκέντρωση, η EDP θα έχει τη δυνατότητα και το κίνητρο να αυξάνει τις τιμές των αερίου που πωλείται στους σημερινούς ανταγωνιστές (Turbogás, για τις βραχυπρόθεσμες ανάγκες της). Αυτό ισχύει και για τους δυνητικούς ανταγωνιστές (για το σύνολο των αναγκών τους) δεδομένου λόγω του ρυθμού της ελευθέρωσης και των αβεβαιοτήτων ως προς την πρόσβαση στα σημεία εισόδου, ο εφοδιασμός σε αέριο των ενδεχόμενων μελλοντικών ΣΑΣΚ θα πραγματοποιείται πιθανότατα από την GDP.

Η πρόσβαση σε αποκλειστικές πληροφορίες σχετικά με το κόστος των ανταγωνιστών της EDP, της παρέχει σημαντικά πλεονεκτήματα

(43) Η οντότητα που θα προκύψει με την συγκέντρωση θα έχει το πλεονέκτημα να γνωρίζει το πραγματικό κόστος εισροών των σημερινών ανταγωνιστών της και θα είναι σε θέση να καθορίζει τις τιμές της κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αποκλείει τους ανταγωνιστές της. Αυτό το διαρθρωτικό πλεονέκτημα θα ενισχύσει επίσης τη δεσπόζουσα θέση της EDP και είναι πιθανό ότι θα αποτρέπει ή θα καθυστερεί την είσοδο δυνητικών ανταγωνιστών που επιθυμούν να θέσουν σε λειτουργία νέες μονάδες ΣΑΣΚ με την προμήθεια αερίου από την GDP.

Η πρόσβαση σε αποκλειστικές πληροφορίες σχετικά με το διαθέσιμο όγκο αερίου σε ημερήσια βάση, της παρέχει σημαντικά πλεονεκτήματα

(44) Μετά τη συγκέντρωση, η EDP θα έχει επίσης πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τον ημερήσιο διαθέσιμο όγκο αερίου της Turbogas (και άλλων ΣΑΣΚ τους οποίους ενδέχεται να εφοδιάζει στο μέλλον η GDP), δηλαδή πληροφορίες μια ημέρα πριν σχετικά με τον όγκο του αερίου που η μονάδα ΣΑΣΚ σχεδιάζει να καταναλώσει σε ωριαία βάση. Συνεπώς, η EDP θα είναι σε θέση να γνωρίζει εκ των προτέρων τον προγραμματισμό της παραγωγής ενέργειας της Turbogas για την επόμενη ημέρα. Λαμβάνοντας υπόψη πόσο ευμετάβλητη είναι η παραγωγή των ΣΑΣΚ, η πληροφορία αυτή έχει στρατηγική σημασία. Αν παραδείγματος χάρη γνωρίζει ότι η Turbogás δεν σχεδιάζει να παραγάγει ενέργεια κάποιο διάστημα την επόμενη ημέρα, η EDP θα είναι σε θέση να αυξήσει τις τιμές της σε επίπεδο υψηλότερο από το μεταβλητό κόστος της Turbogás χωρίς να διατρέχει κίνδυνο απώλειας πωλήσεων προς τηνTurbogás.

(45) Τα ανωτέρω αναφερθέντα οριζόντια και κάθετα αποτελέσματα, εξεταζόμενα από κοινού ή μεμονωμένα, ενισχύουν τη δεσπόζουσα θέση της EDP στη χονδρική αγορά ηλεκτρισμού.

2. ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

(46) Η παρούσα πράξη θα εξαλείψει την GDP ως πιθανό νεοεισερχόμενο στην αγορά ηλεκτρισμού, και συνεπώς ως δυνητικό πάροχο συναφών υπηρεσιών. Με βάση όλους τους λόγους που αναπτύχθηκαν στην εκτίμηση της αγοράς χονδρικής και δεδομένου ότι λίγες μόνο μονάδες μπορούν να παρέχουν τις υπηρεσίες αυτές, η είσοδος της GDP στην αγορά χονδρικής θα είχε εξασθενίσει τη θέση της EDP όσον αφορά την παροχή συναφών υπηρεσιών. Η συγκέντρωση οδηγεί στην εξάλειψη αυτού του δυνητικού ανταγωνιστή από την αγορά παροχής συναφών υπηρεσιών.

3. ΟΙ ΑΓΟΡΕΣ ΛΙΑΝΙΚΗΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

α) ***Η EDP κατέχει δεσπόζουσα θέση στις αγορές λιανικής προμήθειας ηλεκτρισμού της Πορτογαλίας***

(47) Η αγορά λιανικής προμήθειας ηλεκτρισμού σε μεγάλους βιομηχανικούς πελάτες (45 % της συνολικής κατανάλωσης) είναι πλήρως επιλέξιμη. Σε αυτήν την αγορά, η EDP κατέχει μερίδιο αγοράς 92 % σε όγκο (πολύ μεγαλύτερο μερίδιο σε όρους πελατών).

(48) Η αγορά μικρών πελατών άρχισε να ελευθερώνεται μόλις το 2004. Η EDP κατέχει μερίδιο αγοράς που φθάνει σε σχεδόν 100 %. Όπως παρατηρήθηκε και σε άλλα κράτη μέλη, είναι σαφές ότι τα ποσοστά μεταστροφής των πελατών αυτών θα είναι πολύ χαμηλότερα από εκείνα των βιομηχανικών πελατών. Συνεπώς, η EDP θα κινδύνευε να χάσει τη δεσπόζουσα θέση της ακόμη αργότερα.

β) ***Ενίσχυση της δεσπόζουσας θέσης της EDP στην αγορά λιανικής προμήθειας ηλεκτρισμού της Πορτογαλίας***

(49) Η προτεινόμενη πράξη θα ενισχύσει τις δεσπόζουσες θέσεις της EDP δεδομένου ότι θα εξαλείψει την GDP που αποτελεί σημαντικό δυνητικό ανταγωνιστή. Κατά τη διάρκεια της έρευνας της Επιτροπής, διάφοροι φορείς που απάντησαν επιβεβαίωσαν πράγματι ότι η GDP θα ήταν ο πιθανότερος και σημαντικότερος δυνητικός φορέας που θα μπορούσε να εισέλθει στις αγορές αυτές, ιδίως λόγω της εκτεταμένης πελατειακής βάσης της, του πολύ γνωστού εθνικού σήματός της καθώς και της ικανότητάς της να εξασφαλίζει την προσφορά δύο καυσίμων.

(50) Επιπλέον, η συγκέντρωση θα υψώσει και άλλους φραγμούς εισόδου, δεδομένου ότι η οντότητα που θα προκύψει από τη συγκέντρωση θα συνδυάζει τα πλεονεκτήματα των κατεστημένων φορέων στον τομέα του αερίου και του ηλεκτρισμού και θα υποχρεώσει τους ανταγωνιστές να εισέλθουν ταυτόχρονα στην αγορά αερίου και ηλεκτρισμού για να είναι σε θέσει να προσφέρουν και τα δύο καύσιμα.

Β. *ΑΓΟΡΕΣ ΑΕΡΙΟΥ*

1. Η GDP ΕΧΕΙ ΔΕΣΠΟΖΟΥΣΑ ΘΕΣΗ ΣΤΙΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΕΣ ΑΕΡΙΟΥ

(51) Η GDP, ως ο νόμιμος μονοπωλιακός φορέας, κατέχει δεσπόζουσα θέση σε όλες τις αγορές αερίου, με μόνη εξαίρεση τη διανομή φυσικού αερίου στον περιοχή του Πόρτο όπου δραστηριοποιείται η Portgás — εταιρεία τον κοινό έλεγχο της οποίας απέκτησε πρόσφατα η EDP.

(52) Η GDP έχει, και θα εξακολουθήσει να έχει μετά το άνοιγμα των αγορών, σημαντικά πλεονεκτήματα λόγω της θέσης της ως κατεστημένου φορέα έναντι των δυνητικών νεοεισερχόμενων φορέων. Ειδικότερα, i) έχει αποκτήσει μεγάλη εμπειρία και γνώση των πορτογαλικών αγορών αερίου σε κάθε επίπεδο, ii) έχει δημιουργήσει μια ευρύτατη πελατειακή βάση και έχει σημαντικό όγκο πωλήσεων στη χώρα, iii) έχει αναπτύξει πολύ γνωστά σήματα τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο, και iv) γνωρίζει κατ' αποκλειστικότητα τα χαρακτηριστικά των πελατών (όσον αφορά τα χαρακτηριστικά της κατανάλωσης, φερεγγυότητας ή των πιστωτικών όρων) και τις ειδικές ανάγκες τους (όπως την ανάγκη για συμπληρωματικές ή ειδικές υπηρεσίες σε πελάτες), v) ελέγχει, μέσω της των ΤΕΔ που ελέγχονται από την GDP, τους φορείς των συστημάτων διανομής.

2. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΔΕΣΠΟΖΟΥΣΑΣ ΘΕΣΗΣ ΤΗΣ GDP ΣΤΙΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΑΕΡΙΟΥ

α) ***Προμήθεια αερίου σε παραγωγούς ενέργειας (ΣΑΣΚ)***

(53) Όσον αφορά την προμήθεια αερίου σε ΣΑΣΚ, η κοινοποιηθείσα πράξη θα έχει ως αποτέλεσμα να απορροφηθεί όλη η ζήτηση αερίου από τις μονάδες ΣΑΣΚ [συγκεκριμένα τις βραχυπρόθεσμες ανάγκες της Turbogás' ([13]) και της TER/Carregado] η οποία θα μπορούσε διαφορετικά να καλυφθεί από ανταγωνιστές της GDP, αφ' ής στιγμής καταστούν επιλέξιμες οι μονάδες ΣΑΣΚ. Αυτό ενισχύει τη δεσπόζουσα θέση της GDP στην αγορά για την προμήθεια αερίου σε ΣΑΣΚ.

([13]) Η κατά 20 % συμμετοχή της EDP στην Turbogás της παρέχει ορισμένα δικαιώματα δέσμευσης.

β) ***Προμήθεια αερίου σε ΤΕΔ (τοπικές εταιρείες διανομής)***

(54) Η κοινοποιηθείσα πράξη θα έχει ως αποτέλεσμα να απορροφηθεί η ζήτηση αερίου της μόνης ΤΕΔ η οποία δεν ελέγχεται μέχρι στιγμής από την GDP, δηλαδή της Portgás. Μετά την πράξη, οι ανταγωνιστές δεν θα μπορούν πλέον να διεκδικήσουν οποιαδήποτε προμήθεια αερίου σε ΤΕΔ όταν καταστούν επιλέξιμες. Αυτό ενισχύει τη δεσπόζουσα θέση της GDP στην αγορά προμήθειας αερίου στις ΤΕΔ.

γ) ***Προμήθεια αερίου σε ΜΒΠ (μεγάλοι βιομηχανικοί πελάτες)***

(55) Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, η EDP είναι ο φορέας που θα ήταν πιθανότερο να εισέλθει στην αγορά προμήθειας αερίου σε μεγάλους βιομηχανικούς πελάτες, όταν η αγορά αυτή ελευθερωθεί.

(56) Η EDP φαίνεται να είναι ο πιθανότερος δυνητικός φορέας που θα μπορούσε να εισέλθει στην αγορά αυτή, δεδομένου ότι i) εκμεταλλεύεται ΣΑΣΚ για την παραγωγή ηλεκτρισμού (και συνεπώς έχει πρόσβαση σε μεγάλες ποσότητες αερίου), πράγμα που της παρέχει ένα ισχυρό κίνητρο εισόδου στις αγορές προμήθειας αερίου, ii) θα μπορούσε να στηριχθεί στους δικούς της πελάτες ηλεκτρισμού (η EDP ελέγχει σχεδόν 100 % της διανομής ηλεκτρισμού στην Πορτογαλία), στους οποίους θα μπορούσε να προσφέρει τόσο αέριο όσο και ηλεκτρισμό (διπλή προσφορά καυσίμων) και iii) θα μπορούσε να στηριχθεί στην πείρα, τη φήμη και την πελατειακή βάση της εταιρείας διανομής αερίου Portgás. Σε πολλά κράτη μέλη παρατηρήθηκε ότι κατεστημένοι φορείς ηλεκτρισμού εισήλθαν στις αγορές αερίου.

(57) Η εξάλειψη του δυνητικού ανταγωνισμού της EDP ενισχύει τη δεσπόζουσα θέση της GDP στην αγορά προμήθειας αερίου σε ΜΒΠ.

δ) ***Προμήθεια αερίου σε μικρούς πελάτες***

(58) Η Επιτροπή έχει καταλήξει στο συμπέρασμα ότι, εάν δεν πραγματοποιείτο η συγκέντρωση, η EDP θα ήταν ο πιθανότερος δυνητικός φορέας που θα μπορούσε να εισέλθει στην αγορά προμήθειας αερίου σε μικρούς πελάτες.

(59) Τα πλεονεκτήματα της EDP μπορούν να συνοψιστούν σε τρεις βασικές ομάδες πλεονεκτημάτων: α) πλεονεκτήματα σε επίπεδο προμήθειας λόγω της θέσης της EDP στην Πορτογαλία ως μονάδας παραγωγής ηλεκτρισμού που λειτουργεί με αέριο· β) πλεονεκτήματα λόγω της θέσης της EDP ως κατεστημένου φορέα λιανικής προμήθειας και διανομής ηλεκτρισμού, και γ) πλεονεκτήματα λόγω της θέσης της στη λιανική προμήθεια αερίου και των πληροφοριών σχετικά με την αγορά αυτή στην Πορτογαλία (Portgás και κοινή χρήση πληροφοριών για τη Lisboagás).

(60) Η πρόθεση της EDP να εισέλθει στις αγορές αερίου διαπιστώνεται επίσης και με την πρόσφατη απόκτηση του ελέγχου μιας πορτογαλικής ΤΕΔ, της Portgás, και της ισχυρής ανάπτυξής της στις αγορές αερίου της Ισπανίας (η EDP απέκτησε τον έλεγχο της δεύτερης μεγαλύτερης εταιρείας αερίου της Ισπανίας, της Naturcorp).

(61) Με βάση τα προαναφερθέντα στοιχεία, η συγκέντρωση θα οδηγήσει στην εξάλειψη του κυριότερου ανταγωνιστή της GDP και θα δημιουργήσει πρόσθετους φραγμούς εισόδου στην αγορά προμήθειας αερίου σε μικρούς πελάτες. Έτσι, θα ενισχυθεί η δεσπόζουσα θέση της GDP στη αγορά λιανικής προμήθειας αερίου στην Πορτογαλία.

V. ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΟΤΑΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΑ ΚΟΙΝΟΠΟΙΟΥΝΤΑ ΜΕΡΗ

(62) Τα μέρη υπέβαλαν παρατηρήσεις στις 28 Οκτωβρίου 2004 και βελτιωμένη εκδοχή τους στις 17 Νοεμβρίου 2004. Οι παρατηρήσεις της 17ης Νοεμβρίου 2004 συνοψίζονται στη συνέχεια, χρησιμοποιώντας την αρίθμηση των μερών:

EDP.1: Μείωση των μετοχών της EDP στην REN από 30 σε 5 %

EDP.2: Εκχώρηση των μετοχών της EDP στην Tejo Energia

EDP.3: Στάση της κατασκευής νέων ΣΑΣΚ με την επιφύλαξη ρήτρας επανεξέτασης

EDP.4: Εκμίσθωση της παραγωγικής ικανότητας της TER ισοδύναμη με μία μονάδα με την επιφύλαξη ρήτρας επανεξέτασης

EDP.5: Αναστολή ορισμένων δικαιωμάτων ψήφου της EDP στην Turbogás και διορισμός ανεξάρτητων μελών του διοικητικού συμβουλίου στην Turbogás

ENI.II: Πώληση του τερματικού ΥΦΑ Sines στη REN

ENI.III: Πώληση της υπόγειας δεξαμενής του Carriço στη REN

ENI.IV: Πώληση του δικτύου υψηλής πίεσης στη REN πριν από την προβλεπόμενη ημερομηνία

ENI.V: Εγγυήσεις για την πρόσβαση στο δίκτυο μέχρις ότου πωληθεί το δίκτυο στη REN

ENI.VI: Διάθεση στη REN της δυναμικότητας στο σημείο εισόδου Campo Maior που τη στιγμή αυτή έχει δεσμευτεί χωρίς να χρησιμοποιείται από την Transgás

ENI.VII: Υποχρέωση να μη δεσμεύεται περαιτέρω δυναμικότητα στο σημείο εισόδου Campo Maior

ENI.VIII: Υποχρέωση να μη δεσμεύεται περαιτέρω δυναμικότητα στον αγωγό Extremadura

ENI.IX: Δέσμευση να διατεθεί δυναμικότητα στον αγωγό Extremadura ή/και στο σημείο εισόδου Campo Maior υπό ορισμένες προϋποθέσεις

ENI.X: Κατάργηση του δικαιώματος προαίρεσης της GDP, με βάση «το μηχανισμό ευθυγράμμισης με την καλύτερη προσφορά»

ΕΝΙ.XI: Μέτρα που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που συνδέονται με την πιθανή προνομιακή πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τιμές

ΕΝΙ.XII: Μέτρα που αποσκοπούν να εξασφαλίσουν την πραγματική ελευθέρωση της ζήτησης που αντιπροσωπεύουν οι ΜΒΠ

ΕΝΙ.XIII: Δέσμευση να μην γίνονται διπλές προσφορές αερίου και ηλεκτρισμού σε ΜΒΠ και πελάτες λιανικής στην Πορτογαλία μέχρις ότου ελευθερωθεί σε αυτές τις ομάδες πελατών η προμήθεια φυσικού αερίου

ΕΝΙ.XIV: Πώληση της ΤΕΔ Setgás

VI. **ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΤΑΘΗΚΑΝ**

Α. *ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟ*

1. ΧΟΝΔΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ

α) ***Οριζόντια αποτελέσματα της πράξης (εξάλειψη της GDP ως του πιθανότερου νεοεισερχόμενου φορέα)***

(63) Η πρόταση των μερών συνίσταται σε ένα συνδυασμό μέτρων που σκοπό έχουν να εξασφαλίσουν τη δυνατότητα εισόδου ανταγωνιστών, ενώ ταυτόχρονα αποφεύγεται η εκχώρηση δυναμικότητας παραγωγής. Στηρίζεται κυρίως στην αναστολή της κατασκευής νέων ΣΑΣΚ και στην εκμίσθωση ενός μέρους της παραγωγικής ικανότητας του σταθμού ηλεκτροπαραγωγής TER της EDP για ένα περιορισμένο χρονικό διάστημα.

(64) Οι φορείς που απάντησαν στη δοκιμή αγοράς της Επιτροπής θεώρησαν ότι οι προτάσεις αυτές δεν είχαν σαφώς την απαιτούμενη κλίμακα, κάλυψη και διάρκεια, για να μπορέσουν να αντισταθμίσουν τη σημαντική απώλεια της GDP ως δυνητικού ανταγωνιστή και να εξασφαλίσουν ουσιαστικά την έγκαιρη είσοδο δυνητικών ανταγωνιστών. Η Επιτροπή συμμερίζεται τις ανησυχίες που διατυπώθηκαν από αυτούς τους τρίτους.

(65) Η εκμίσθωση παραγωγικής ικανότητας από τη μονάδα TER ισοδυναμεί μόνο με ένα τρίτο της μονάδας και θα αντιστοιχούσε σε 4 % της συνολικής παραγωγής ηλεκτρισμού στην Πορτογαλία. Η εκμίσθωση μπορεί να τερματιστεί αυτόματα με βάση κριτήρια που δεν εξασφαλίζουν την παρουσία νέων ανταγωνιστών ούτε την ουσιαστική ύπαρξη μιας ιβηρικής αγοράς. Η εκμίσθωση μπορεί να περιορίζεται σε μόλις τρία έτη. Η EDP θα γνωρίζει σε πραγματικό χρόνο το κόστος και τον όγκο του ηλεκτρισμού που μπορεί να διαθέσει στην αγορά ο μισθωτής. Είναι, συνεπώς, απίθανο ένας τέτοιος μισθωτής να έχει σημαντική επιρροή στην αγορά και να ασκήσει ανταγωνιστική πίεση στην EDP.

(66) Λαμβάνοντας υπόψη τη ρήτρα επανεξέτασης που προσαρτάται στην προτεινόμενη αναστολή, η αναστολή αυτή θεωρείται πιθανό να λήξει σύντομα χωρίς να υπάρχει εξασφάλιση ότι θα εισέλθουν πράγματι νέοι ανταγωνιστές στην αγορά. Επιπλέον, δεν εμποδίζει την EDP να ξεκινήσει τον προγραμματισμό νέων ΣΑΣΚ (όλα τα στάδια εκτός από την οικοδόμηση). Η προτεινόμενη αναστολή και η εκμίσθωση δεν οδηγούν σε αποτελέσματα που προωθούν τον ανταγωνισμό όπως θα συνέβαινε στην περίπτωση διορθωτικών μέτρων διαρθρωτικού χαρακτήρα.

(67) Επιπλέον, τα μέρη προτείνουν να εκχωρήσουν το μερίδιο ύψους 10 % της EDP στην Tejo Energia, μια από τις ανταγωνίστριες της EDP. Παρόλο που η πρόταση αυτή είναι θετική, δεν εξασφαλίζει ότι η Tejo Energia θα προβεί πράγματι στην κατασκευή ΣΑΣΚ στο μέλλον.

(68) Τα μέρη πρότειναν επίσης να αναστείλουν τα δικαιώματα ψήφου της EDP στην Turbogás. Η αναστολή αυτή περιορίζεται σε μια τριετή περίοδο και σε δύο μόνο συγκεκριμένους τομείς της απόφασης. Η EDP έχει επίσης αποκτήσει πρόσφατα το δικαίωμα αγοράς πρόσθετης συμμετοχής 20 % στην Turbogás και να διαχειρίζεται το σύνολο της παραγωγής της Turbogas. Συνεπώς, είναι πολύ αμφίβολο εάν οι δεσμεύσεις των μερών θα εμποδίσουν την EDP να ασκήσει επιρροή στην πολιτική προμήθειας αερίου της Turbogás και στα μελλοντικά της σχέδια.

β) ***Μη οριζόντια αποτελέσματα (αύξηση του κόστους των ανταγωνιστών)***

Η προνομιακή και προτιμησιακή πρόσβαση της EDP στην πορτογαλική υποδομή αερίου

(69) Η πώληση του τερματικού ΥΦΑ Sines και της υπόγειας δεξαμενής Carriço στο φορέα εκμετάλλευσης του δικτύου αερίου υψηλής πίεσης, δηλαδή η αποδέσμευση της ιδιοκτησίας, αποτελεί θετική πρόταση που εκτιμάται από την Επιτροπή. Ωστόσο, οι όροι και οι προϋποθέσεις που συνδέονται με τις μεταβιβάσει αυτές δεν εξασφαλίζουν ότι θα διατίθεται επαρκής δυναμικότητα σε τρίτα μέρη. Ειδικότερα, τα διορθωτικά μέρα επιτρέπουν ρητά σε θυγατρικές των μερών που ασκούν δραστηριότητες στον τομέα του αερίου στην Ισπανία, και συγκεκριμένα στις Union Fenosa Gas και Naturcorp, να δεσμεύουν πρόσθετη δυναμικότητα, ακόμη και πριν από τη μεταβίβαση, καθώς και στα ίδια τα μέρη μετά τη μεταβίβαση.

(70) Τα μέρη πρότειναν επίσης να διαθέσουν δυναμικότητα στον αγωγό Ισπανίας-Πορτογαλίας στο πορτογαλικό σημείο εισόδου (Campo Maior). Σύμφωνα με τα αποτελέσματα δοκιμής της αγοράς, η δυναμικότητα αυτή είναι υπερβολικά μικρή (χαμηλότερη από το 10 % της δυναμικότητας του αγωγού αυτού, η οποία δεν είναι επαρκής ούτε για τον εφοδιασμό μιας μόνο μονάδας ΣΑΣΚ 400 MW) και δεν εξασφαλίζεται η μεταφορά αερίου στον ανάντη αγωγό (αγωγός Extremadura) έως τα πορτογαλικά σύνορα. Έχει προβλεφθεί μηχανισμός για την παροχή πρόσθετης δυναμικότητας, αλλά οι όροι πρόσβασης σε αυτή την πρόσθετη δυναμικότητα είναι ασύμφοροι, δεδομένου ότι δεν παρέχεται έγκαιρα, δεν είναι οικονομικά πρόσφορη ούτε προβλέπεται αρκετά μεγάλος χρονικός ορίζοντας ώστε να μπορούν να στηριχθούν σε αυτή τρίτα μέρη.

(71) Κατά συνέπεια, οι δεσμεύσεις για τις υποδομές φυσικού αερίου είναι πιθανό να έχουν περιορισμένα μόνο θετικά αποτελέσματα στις αγορές ηλεκτρισμού και αερίου της Πορτογαλίας.

Άλλες κάθετες επιπτώσεις της συγκέντρωσης

(72) Όσον αφορά τα άλλα προβλήματα ανταγωνισμού κάθετου χαρακτήρα ([14]) που προκαλούνται από την πράξη, οι δεσμεύσεις προβλέπουν κυρίως κάποια στεγανά πληροφόρησης για τον περιορισμό της ροής πληροφοριών μεταξύ της GDP και της EDP. Η δοκιμή της αγοράς έδειξε σαφώς ότι, στην παρούσα περίπτωση, τα προτεινόμενα μέτρα δεν αρκούν για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών.

2. Αγορά συναφών υπηρεσιών

(73) Η εκμίσθωση παραγωγικής ικανότητας, όπως προβλέπεται στις δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν, δεν επιτρέπει στο μισθωτή να δραστηριοποιηθεί στην αγορά αντισταθμιστικής ενέργειας, που απαιτεί την προσαρμογή της παραγωγής στη μονάδα σε πραγματικό χρόνο.

(74) Όπως αναλύθηκε ανωτέρω, οι δεσμεύσεις δεν εξασφαλίζουν με επαρκή βαθμό ασφάλειας ότι οι ανταγωνιστές θα προβούν στη δημιουργία νέων μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στην Πορτογαλία στο άμεσο μέλλον. Συνεπώς, τα προτεινόμενα διορθωτικά μέτρα δεν αντισταθμίζουν την ενίσχυση της δεσπόζουσας θέσης της EDP στην αγορά αυτή.

3. Λιανική Προμήθεια Ηλεκτρισμού

(75) Το μόνο διορθωτικό μέτρο που συνδέεται άμεσα με τη λιανική προμήθεια ηλεκτρισμού είναι η «*δέσμευση να μην προβαίνουν σε διπλή προσφορά αερίου και ηλεκτρισμού σε πελάτες λιανικής μέχρις ότου ελευθερωθεί σε αυτές τις ομάδες πελατών η προμήθεια φυσικού αερίου*». Η δέσμευση θα ισχύει μόνο για μια περιορισμένη χρονική περίοδο και σε κάθε περίπτωση το διορθωτικό αυτό μέτρο δεν εξασφαλίζει την παρουσία ανταγωνιστών που θα μπορούσαν να αντισταθμίσουν την απώλεια της GDP.

(76) Άλλα διορθωτικά μέτρα μπορεί να επηρεάζουν θετικά την λιανική αγορά ηλεκτρισμού με έμμεσο τρόπο, αλλά δεν εξασφαλίζουν ότι θα εισέλθουν πράγματι νέοι ανταγωνιστές στην αγορά λιανικής προμήθειας ηλεκτρισμού στην Πορτογαλία κατά τρόπο έγκαιρο και σε επαρκώς μεγάλο αριθμό έτσι ώστε να αντισταθμιστεί η απώλεια του μελλοντικού ανταγωνισμού της GDP.

([14]) Δηλαδή: i) η δυνατότητα και το κίνητρο της EDP να ελέγχει τις τιμές του αερίου και να αυξάνει το κόστος των ανταγωνιστών της, αποκλείοντας έτσι τους πραγματικούς και δυνητικούς της ανταγωνιστές και αποτρέποντας την είσοδο νέων φορέων στην αγορά· ii) η ικανότητα της EDP να διαχειρίζεται τους περιορισμούς στην προμήθεια αερίου σε ΣΑΣΚ εις βάρος ανταγωνιζόμενων ΣΑΣΚ· iii) η πρόσβαση της EDP σε αποκλειστικές πληροφορίες σχετικά με το κόστος των ανταγωνιστών της και τον ημερήσιο διαθέσιμο όγκο αερίου, που της παρέχουν σημαντικά πλεονεκτήματα.

Β. *ΑΓΟΡΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ*

1. ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΑΕΡΙΟΥ ΣΕ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ (ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΠΕΛΑΤΩΝ)

(77) Τρεις δεσμεύσεις αφορούν άμεσα το πρόβλημα αυτό: i) κατάργηση του δικαιώματος προαίρεσης της GDP για την προμήθεια αερίου στην TER· ii) αναστολή ορισμένων δικαιωμάτων ψήφου της EDP στην Turbogás για διάστημα τριών ετών· iii) μερική εκμίσθωση της TER.

(78) i) Οι φορείς της αγοράς υπογράμμισαν ότι η κατάργηση του δικαιώματος προαίρεσης της GDP για την προμήθεια της TER δεν εξαλείφει τα κίνητρα της EDP σχετικά με την προμήθεια αερίου από τη GDP· ii) η απλή κατάργηση ορισμένων δικαιωμάτων ψήφου για ένα περιορισμένο χρονικό διάστημα δεν εμποδίζει την άσκηση επιρροής εκ μέρους της EDP επί της πολιτικής προμήθειας αερίου της Turbogás· iii) η εκμίσθωση αντιπροσωπεύει μόνο ένα τρίτο της TER και ο μισθωτής θα πρέπει να αγοράζει το μεγαλύτερο μέρος του αερίου που χρειάζεται από την GDP. Συνεπώς, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι δεσμεύσεις αυτές δεν επαρκούν για τη αντιμετώπιση του προβλήματος ενίσχυσης της δεσπόζουσας θέσης της GDP στην αγορά προμήθειας αερίου σε μονάδες παραγωγής ηλεκτρισμού.

2. ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΑΕΡΙΟΥ ΣΕ ΤΕΔ (ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΠΕΛΑΤΩΝ)

(79) Η πράξη οδηγεί σε αποκλεισμό της ζήτησης αερίου της Portgás, της μόνης ΤΕΔ που δεν ελέγχεται από την GDP. Η κατανάλωση αερίου της Setgás, της ΤΕΔ που προτάθηκε να εκχωρηθεί, είναι τέσσερις φορές μικρότερη από εκείνη της Portgás. Συνεπώς, η δέσμευση δεν επαρκεί για τη αντιμετώπιση του προβλήματος ενίσχυσης της δεσπόζουσας θέσης της GDP στην αγορά προμήθειας αερίου σε ΤΕΔ.

3. ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΑΕΡΙΟΥ ΣΕ ΜΕΓΑΛΟΥΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥΣ ΠΕΛΑΤΕΣ (ΜΒΠ)

(80) Τα μόνα διορθωτικά μέτρα που αφορούν άμεσα τα προβλήματα που εντοπίστηκαν στην αγορά αυτή είναι οι δεσμεύσεις να μην προβαίνουν σε διπλές προσφορές (αερίου και ηλεκτρισμού) σε ΜΒΠ μέχρις ότου ελευθερωθεί η προμήθεια φυσικού αερίου στους ΜΒΠ και να προσφέρουν στους ΜΒΠ τη δυνατότητα να ανανεώνουν τις συμβάσεις προμήθειας αερίου σε ετήσια βάση. Και τα δύο διορθωτικά μέτρα δεν εξασφαλίζουν ότι θα εισέλθει νέος ανταγωνιστής στην αγορά αερίου για ΜΒΠ.

(81) Ωστόσο, πρέπει επίσης να αναλυθούν τα διορθωτικά μέτρα που έχουν έμμεσες επιπτώσεις όσον αφορά το πρόβλημα αυτό: σχετικά με τις υποδομές εισαγωγής αερίου, εξακολουθούν να υπάρχουν μεγάλες αβεβαιότητες για το αν θα διατίθεται επαρκής δυναμικότητα. Εξάλλου, η Setgás, που πρόκειται να εκχωρηθεί, δεν αντιπροσωπεύει παρά μερίδιο μικρότερο του 10 % των πελατών αερίου της Πορτογαλίας και θα αποτελούσε μια πολύ πιο περιορισμένη βάση εκκίνησης για την είσοδο στην αγορά ΜΒΠ σε σύγκριση με τις πελατειακές βάσεις της EDP για τον ηλεκτρισμό και της Portgás για το αέριο.

4. ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΑΕΡΙΟΥ ΣΕ ΜΙΚΡΟΥΣ ΠΕΛΑΤΕΣ

(82) Η εκχώρηση της Setgás αποτελεί διαρθρωτικό διορθωτικό μέτρο αλλά δεν αντισταθμίζει την απώλεια του μελλοντικού ανταγωνισμού των EDP/Portgás στη λιανική αγορά αερίου: οι πωλήσεις της Setgás αντιπροσωπεύουν ποσοστό 8 % των συνολικών πωλήσεων αερίου λιανικής στην Πορτογαλία, ενώ η Portgás κατέχει μερίδιο αγοράς 30 %. Η δέσμευση να μην προβαίνουν σε προσφορές προμήθειας και των δύο καυσίμων σε πελάτες αερίου λιανικής που δεν είναι ακόμη επιλέξιμοι τόσο στον τομέα του ηλεκτρισμού όσο και του αερίου είναι πολύ περιορισμένη τόσο χρονικά όσο και από πλευράς αποτελεσμάτων. Δεν προτάθηκε άλλο διορθωτικό μέτρο για να αντιμετωπιστεί άμεσα το πρόβλημα της απώλειας του δυνητικού ανταγωνισμού που προέρχεται από την ικανότητα της EDP να στηρίζεται στην εθνική πελατειακή της βάση στον τομέα του ηλεκτρισμού, το ισχυρό της σήμα και το κίνητρό της να προσφέρει και τα δύο καύσιμα (ηλεκτρισμός/αέριο) στους πελάτες.

VII. **ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ**

(83) Μετά τη λήξη της προθεσμίας που τέθηκε για την υποβολή των διορθωτικών μέτρων ([15]), στις 26 Νοεμβρίου 2004, τα μέρη υπέβαλαν έγγραφα στα οποία πρότειναν να τροποποιήσουν τα διορθωτικά μέτρα που είχαν ήδη παρουσιάσει, προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που επισημάνθηκαν από την Επιτροπή. Ωστόσο, τα διορθωτικά αυτά μέτρα δεν επέτρεψαν να αρθούν πλήρως και κατά τρόπο ανεπιφύλακτο οι αντιρρήσεις που είχε προβάλει η Επιτροπή λόγω των προβλημάτων ανταγωνισμού που είχε επισημάνει.

(84) Το βράδυ της Παρασκευής της 3ης Δεκεμβρίου 2004, τα μέρη υπέβαλαν μια νέα σειρά «δεσμεύσεων για τον τομέα του αερίου» με σκοπό να θέσουν σε εφαρμογή τις προθέσεις που είχαν δηλώσει στο έγγραφο που απέστειλαν στην Επιτροπή στις 26 Νοεμβρίου 2004. Λαμβάνοντας υπόψη το πολύ προχωρημένο στάδιο της διαδικασίας κατά το οποίο παρουσιάστηκαν οι νέες αυτές δεσμεύσεις (μόνο τρεις εργάσιμες ημέρες πριν από την προγραμματισμένη συνεδρίαση της Επιτροπής της 9ης Δεκεμβρίου 2004 για την έκδοση της τελικής απόφασης, χωρίς να παρέχεται επαρκής χρόνος στην Επιτροπή να τις εξετάσει σύμφωνα με τις διαδικαστικές υποχρεώσεις) και δεδομένου ότι σκοπός της πρότασης αυτής ήταν απλώς να τεθούν σε εφαρμογή οι προθέσεις που διατυπώθηκαν στο έγγραφο που απεστάλη στις 26 Νοεμβρίου 2004, αυτή η τελευταία δέσμη δεσμεύσεων δεν μπορεί να αποτελέσει τη βάση για την έκδοση απόφασης έγκρισης.

VIII. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ**

(85) Για τους λόγους που παρατέθηκαν ανωτέρω, είτε εξεταστούν μεμονωμένα είτε από κοινού, η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση στις 9 Δεκεμβρίου 2004, με την οποία η προτεινόμενη συγκέντρωση κηρύσσεται ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 3 του κανονισμού για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων δεδομένου ότι ενισχύει δεσπόζουσες θέσεις σε αρκετές αγορές αερίου και ηλεκτρισμού της Πορτογαλίας με αποτέλεσμα να παρακωλύεται ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός σε σημαντικό τμήμα της κοινής αγοράς.

([15]) Η προθεσμία για την υποβολή των διορθωτικών μέτρων έληγε στις 17.11.2004.